

Завдання II етапу Всеукраїнської хімічної олімпіади 2013-2014 н. р., м. Київ
10 КЛАС

У завданнях 1-4 потрібно вибрати одну правильну відповідь.

Правильна відповідь на кожне завдання – 1 бал.

1. Укажіть, у яких реакціях йон NO_2^- виконує роль окисника, а в яких відновника:

1. $\text{NO}_2^- + \text{PbO}_2 + 2\text{H}^+ = \text{NO}_3^- + \text{Pb}^{2+} + \text{H}_2\text{O}$
2. $\text{NO}_2^- + 2\text{I} + 2\text{H}^+ = \text{I}_2 + \text{NO} + \text{H}_2\text{O}$
3. $\text{NO}_2^- + \text{H}_2\text{O}_2 = \text{NO}_3^- + \text{H}_2\text{O}$
4. $\text{NO}_2^- + \text{Br}_2 + 2\text{OH}^- = \text{NO}_3^- + 2\text{Br} + \text{H}_2\text{O}$

А відновник у реакціях 1,2; окисник – у 3,4

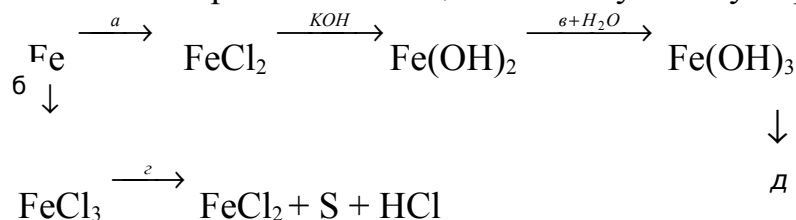
В відновник у реакціях 2,3; окисник – у 1,4

Б відновник у всіх реакціях

Г відновник у реакціях 1,3,4; окисник – у 2

Д окисник у всіх реакціях

2. Визначте речовини *a – d*, які взяли участь у перетворенні сполук Феруму:

	<i>a</i>	<i>б</i>	<i>в</i>	<i>г</i>	<i>д</i>
А	Cl_2	HCl	Cl_2	$\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$	FeO
Б	HCl	Cl_2	O_2	H_2S	Fe_2O_3
В	HClO	HClO	H_2O_2	H_2O_2	Fe
Г	HClO_3	HCl	HNO_3	H_2SO_4	Fe_3O_4

3. Укажіть, чим пояснюється той факт, що 115 хімічних елементів утворюють більше 400 різних простих речовин:

А здатністю елементів сполучатися між собою

Б здатністю металів взаємодіяти з неметалами

В здатністю елемента існувати у вигляді різних простих речовин

Г здатністю елементів реагувати з киснем повітря

4. Визначте, як зміститься рівновага при збільшенні тиску у таких рівноважних реакціях:

А $\text{CO} + \text{H}_2\text{O} \leftrightarrow \text{H}_2 + \text{CO}_2$ **Б** $2\text{NH}_3 \leftrightarrow 2\text{N}_2 + 3\text{H}_2$ **В** $2\text{NO} + \text{Cl}_2 \leftrightarrow 2\text{NOCl}$

	А	Б	В	Г
1 реакція	вліво	не впливає	вправо	не впливає
2 реакція	вправо	вліво	не впливає	вправо
3 реакція	вліво	вправо	не впливає	вліво

Завдання 5-6 мають на меті встановлення правильної відповідності.

Правильна відповідь на кожне завдання – 2 бали.

5. Укажіть відповідність кислотно-основних властивостей оксидів Хрому, Феруму і Цинку ступеню окиснення металу в сполуках CrO (1), Cr₂O₃ (2), CrO₃ (3), FeO (4), Fe₂O₃ (5), ZnO (6) :

	Кислотні	Амфотерні	Основні
А	1, 4	2, 6	3, 5
Б	2, 4	1, 5	3, 6
В	1, 3	4, 6	2, 5
Г	3	2, 5, 6	1, 4

6. Установіть відповідність солі основі та оксиду, що її утворили:

<i>Сіль</i>	<i>Основа та оксид</i>	
А CuSO ₄	1. Fe(OH) ₃ + N ₂ O ₅	5. Cu(OH) ₂ + SO ₃
Б Fe(NO ₃) ₃	2. Al(OH) ₃ + SO ₃	6. Al(OH) ₃ + SO ₂
В MgSO ₃	3. Fe(OH) ₃ + NO ₂	
Г Al ₂ (SO ₄) ₃	4. Mg(OH) ₂ + SO ₂	

Завдання 7-8 мають на меті встановлення правильної послідовності.

Правильна відповідь на кожне завдання – 2 бали.

7. Установіть послідовність одержання амоній нітрату з наведених речовин:

А нітратна кислота   **Б** нітроген (II) оксид
В амоніак   **Г** нітроген (IV) оксид

8. Установіть послідовність розпізнавання розчинів амоній сульфату, сульфатної, хлоридної, нітратної, ортофосфатної кислот і води хімічним способом, використовуючи зазначені реактиви:

А фенолфталеїн   **Б** лакмус   **В** луг, Ва(ОН)   **Г** аргентум нітрат

<i>Етап</i>	<i>Речовини, що визначаються</i>	<i>Зміни, що відбуваються</i>
I		
II		
III		

Завдання 9-12 з відкритою відповіддю. Вони передбачають записи розв'язків задач, розрахунків

9. Хімічний елемент X утворює просту речовину у вигляді м'якого легкого металу. Важливий мінерал, що містить X, іноді в минулому використовували як гроші. У одній групі періодичної системи разом із X знаходяться металічні елементи з найбільшою і найменшою хімічною активністю.

1. Визначте елемент X.
2. Укажіть вищезгаданий мінерал і його значення в життєдіяльності людини. Яка українська назва одного з об'єктів зоряного неба та яким чином нагадує нам про цей мінерал?
3. Наведіть формули і тривіальні назви трьох сполук цієї групи.
4. Запишіть приклади реакцій (не більше 3), за якими можна добути різні важливі сполуки елемента X.

5 балів

10. Наведіть хімічні рівняння, які відповідають таким перетворенням:

А сіль + неметал $\rightarrow$ один продукт реакції

Б сіль + неметал $\rightarrow$ два продукти реакції

В сіль + метал $\rightarrow$ один продукт реакції

Г сіль + метал $\rightarrow$ два продукти реакції

4 бали

11. У закритій посудині змішали 0,224 л хлору (н.у.) із двома газами: перший утворюється в результаті взаємодії 3,78 г алюмінію з розбавленою сульфатною кислотою, другий – у результаті розкладу 7,35 г бертолетової солі. Яка кислота і з якою масовою часткою утворилася в результаті взаємодії цієї суміші?

10 балів

12. Зразок кристалогідрату барій хлориду, забруднений натрій хлоридом, містить 52,7% Барію і 13,8% води. Обчисліть вміст домішок у барій хлориді і напишіть формулу кристалогідрату

5 балів